

Verslag Startsessie Maatschappelijke Klankbordgroep Visie Haringvlietmonding

Datum:	6 juni 2023 (15.00 - 17.00u)
Locatie:	online, via MS Teams
Organisatie:	<ul style="list-style-type: none">- Maarten van Vuurde (voorzitter), Marjan van Capelle, Michelle Tanis (notulen) namens ontwerp- en adviesbureau KuiperCompagnons- Evert van der Meide als ambtelijk procestrekker namens de coalitie van opdrachtgevende partijen: provincie Zuid-Holland, gemeenten Voorne aan Zee, Goeree-Overflakkee en Nissewaard, waterschap Hollandse Delta, Rijkswaterstaat, Havenbedrijf Rotterdam, Natuurmonumenten, Zuid-Hollands Landschap en Recreatieschap Voorne-Putten
Aanwezige partijen:	KNNV afdeling Hollandse Delta, Natuur- & Landschapsbescherming Goeree-Overflakkee (NLGO), Stichting Strand in Zicht Voorne Maasvlakte, vissersvereniging Zuidwest, United Fish Auctions, Bedrijven InvesteringsZone (BIZ) voor Korteweg en Deltahaven (binnen) Stellendam, Damen Maaskant Shipyards, TOPVoorne, HISWA-RECRON, Vereniging van Eigenaren en Exploitanten van Recreatieondernemingen (VEERO), Watersportverbond, Nederlandse Kitesurf Vereniging, Brielse Belangen Vereniging / BIZ Seggelant Brielle (namens de ondernemers op Voorne), Federatie Ondernemersverenigingen Goeree-Overflakkee (FOGO)
Afwezige partijen:	Stichting Duinbehoud, Natuur en Milieufederatie Zuid-Holland (NMZH), Padmos, Havana Beachclub Rockanje (namens de strandpaviljoenhouders)

1. Voorstelrondje

2. Toelichting proces door KuiperCompagnons

Zie de separaat bijgevoegde presentatie.

3. Opzet en rol MKBG

Rien Heintz (Nederlandse Kitesurf Vereniging: omgevingsmanager Maasvlakte, Rockanje, Oostvoorne):

- Geeft aan de Nederlandse kitesurfvereniging te vertegenwoordigen (dus breder dan de Kitesurfvereniging Rockanje).
- Vraagt of de MKGB dezelfde stukken te zien krijgt als de bestuurders in het Bestuurlijk Overleg (hierna: BO).
 - > Maarten van Vuurde (hierna: MvV): de MKBG volgt steeds op het BO. In de MKBG worden dezelfde stukken getoond, maar het kan wel zijn dat daar dan de tijdens het BO ontvangen opmerkingen al in verwerkt zijn.
- Vraagt of de presentatie van het Plan van Aanpak van KC en de onderzoeksrapporten van Arcadis met de MKBG gedeeld kunnen worden.
 - > MvV: Die zullen we meesturen met het verslag van deze bijeenkomst.

[Actie 1 - KC: de presentatie van het Plan van Aanpak van KC en de onderzoeksrapporten van Arcadis opsturen naar de MKBG.](#)

- Geeft aan dat het belangrijk is projecten in de omgeving in de gaten te houden.
- Vraagt of met de MKBG gedeeld kan worden wie de coalitiepartijen (bestuurlijk en ambtelijk) vertegenwoordigen in resp. BO en projectgroep.
> Evert van der Meide (hierna: EvdM): Dat zullen we doen.

Actie 2 - KC: Overzicht opsturen van de personen die de coalitiepartijen (bestuurlijk en ambtelijk) vertegenwoordigen in resp. BO en projectgroep.

Björn Schutz (HISWA-RECRON):

- Houdt een pleidooi voor integraliteit, een bredere blik. Er spelen meer dan vijf andere processen tegelijkertijd, zoals de Omgevingsvisie Voorne Aan zee, NPLG-proces Goeree-Overflakkee, actualisatie beheerplan Natura 2000-gebied Voordelta, etc. Hoe gaan we dit proces aanvliegen, is er voldoende uitwisseling? Heeft zorgen hierover.
> EvdM: Uitgangspunt bij de opdracht aan KC is dat de visie rekening houdt met de andere trajecten. De visie wordt dus geen 'stand alone', maar zal moeten aansluiten op de lopende processen.

Arda Riedijk (TOPVoorne):

- Vraagt welk mandaat de klankgroep heeft.
> MvV: de MKBG heeft een adviserende rol. Indien adviezen niet worden overgenomen, zal dit worden onderbouwd.
- Mist de reddingsbrigades in de MKBG; deze hebben belangrijke kennis over veiligheid in de Haringvlietmonding. Eventueel kan Rien Heins de contactpersoon inlichten en bijpraten.
Actie 3 - KC: in de projectgroep voorleggen of we de reddingsbrigades in het vervoltraject uitnodigen voor de MKBG.
- Vraagt om ruim de tijd te krijgen om advies / reactie te geven.
> MvV: De nadruk ligt op de inbreng tijdens de sessies zelf. Wij verwachten geen schriftelijk advies. In de derde en laatste bijeenkomst met de MKBG wordt het concept van het visiedocument vooraf toegestuurd, zodat de deelnemers van de MKBG dat vooraf kunnen lezen. Na alle drie de sessies bestaat er bovendien de mogelijkheid te reageren op het verslag en nog nabranders via de mail aan ons mee te geven.

Hans Juch (Vissersvereniging Zuidwest & FOGO) :

- Heeft zorgen over het mandaat en de rol van de MKBG. Heeft als stakeholder in 2021 eerder inbreng gegeven aan Arcadis.
- Vraagt om aandacht te hebben voor afstemming met parallel lopende projecten, zoals NL-Delta, Delta 21, natuurcompensatie Voordelta, Tennet kabel-tracé. Stelt voor om een coördinator hierop te zetten die alles samenbrengt om het overzicht te bewaken.
> MvV: KC zorgt voor een goede afstemming met de relevante lopende beleidstrajecten in de omgeving van de Haringvlietmonding voor zover daar al (tussen)producten van openbaar zijn. Bij de Omgevingsvisie Voorne aan Zee is KC bovendien zelf betrokken. Voor de overige nog lopende projecten is de afstemming geborgd via de projectgroep van de coalitie waarvan diverse personen ook bij deze omgevingsprocessen zijn betrokken. Maar laten we vooral ook met elkaar kijken wat we zelf willen met dit gebied. De visie is ook bedoeld als inbreng naar hogere overheden. [NB: Eén van de uitgangspunten bij de uitvraag aan KC is geweest om te zorgen voor een goede afstemming met de relevante lopende beleidstrajecten in de omgeving van de Haringvlietmonding. Deze beleidstrajecten zijn opgenomen als separate bijlage bij dit verslag.]

Theo Briggeman (KNNV):

- Wat is het verschil tussen de MKGB en stakeholdersbijeenkomsten in het voortraject?
> EvdM: In de brede stakeholdersbijeenkomsten in het voortraject is men met name geïnformeerd over de onderzoeksresultaten. Juist in dit proces willen we de stakeholders nog beter betrekken tijdens het proces. Bij parallelle processen zoals de Zuidwestelijke Delta en het Kierbesluit werkt men ook met een vergelijkbare klankbordgroep waarmee goede ervaringen zijn opgedaan. Van de deelnemers van de MKGB wordt ook gevraagd dat ze hun achterban vertegenwoordigen en terugkoppelen naar hun achterban.
- Breng de expertise en kennis van de betrokken experts (Deltares, Sweco, HZ Kenniscentrum Kusttoerisme) ook in de MKBG in.
> MvV: De insteek is dat de experts alleen een interne rol hebben als adviseur naar KuiperCompagnons (hierna: KC). Als blijkt dat het nodig is gedurende het proces dat bepaalde experts aanschuiven bij de MKGB moeten we dat nader bezien.

Ad 't Hart (Stichting Strand in Zicht):

- Maak helder wat de minimumeisen zijn voor de visie. Kunnen we de opdracht vernauwen en het speelveld bepalen / meer inkaderen? Bijvoorbeeld door te stellen dat er een gelijkwaardig alternatief voor recreatie komt, de kustverdediging minimaal op hetzelfde niveau blijft. Aandachtspunt is dat de natuurlijke processen in het gebied de natuur ten goede komen, maar ook beknellend zijn voor verschillende bestaande functies.
> MvV: In de visie is het doel vooral om met elkaar te kijken naar wat we willen en wat we wensen. Het is een zoektocht die we met elkaar gaan doen. Het is lastig om dit aan de voorkant af te kaderen.
> EvdM: In de uitvraag van de coalitie aan KC zijn inhoudelijke (minimum)eisen gesteld aan de opdracht.
Actie 4 - KC: opsturen van de inhoudelijke (minimum)eisen aan de visieontwikkeling naar de MKBG.

4. Bespreken van de huidige kwaliteiten van de Haringvlietmonding

Arda Riedijk (TOPVoorne):

- Laten we met elkaar dit mooie gebied beleefbaar maken. Het zou zonde zijn als het achteruit gaat. Verandering past daar goed in en moet je omarmen. Huidige kwaliteiten: de prachtige natuur, de faciliteiten die er zijn, niet te druk in vergelijking met andere gebieden langs de kust, de diversiteit aan gebieden/landschappen en de manier om het water en de natuur en de combinatie daarvan te beleven.

Ad 't Hart (Stichting Strand in Zicht):

- De natuurlijke kwaliteiten van kust en duin van Voorne zijn van Europees belang en ongekend in Nederland, zowel voor planten, als voor vogels, etc... Het strand kent tegelijkertijd een enorme recreatiedruk. In de huidige situatie is dat redelijk goed te combineren. Maar de grootste attractie van het gebied is de natuur.

Arjen de Vries (Watersportverbond):

- Huidige kwaliteiten: water, watersport, rust en ruimte op het water. De bevaarbare doorvaart door de sluis is van essentieel belang.

Björn Schutz (HISWA-RECRON):

- Houdt een pleidooi voor een bredere kijk dan het eigen belang, bv. (alleen) economie of (alleen) natuur of iets anders: we kunnen als MKBG vooral van belang zijn als we over ons eigen belang heen kunnen stappen. Hoopt dat er uit dit proces voldoende overblijft voor elk van de sectoren. Het mooie van dit gebied is dat de verschillende werelden hier samen komen. De Haringvlietmonding is van grote betekenis voor het welzijn en de economische kracht van (mensen uit) de regio.
- De recreatiesector leeft van de natuur. Natuur staat onder druk, maar ook andere functies staan onder druk. We moeten proberen aan het eind van het proces een gedragen visie te hebben, die we met elkaar vanuit alle sectoren en functies uit het gebied ontwikkelen, met aandacht voor zowel de visserij, de recreatie als de natuur. Kortom: samen werken aan een gedragen gebiedsvisie voor de Haringvlietmonding.
- Belangrijk is een integrale aanpak, op zoek naar meer harmonie. Dat is belangrijker dan vooraf vastleggen wat je uitgangspunten en kaders zijn.

Rick Jendrusch (VEERO):

- Belangrijk is: wat zijn de waardes die nodig zijn, welke dieptes zijn nodig voor de verschillende sectoren? Welke impact heeft de verzanding op de recreatieve sector? Voor visserij is een grotere diepte nodig dan voor watersport.
- De visserij neemt af in Stellendam.
- Watersporters en andere recreanten en toeristen komen specifiek voor de rust en de mooie natuur.
- Het gebied moet bereikbaar zijn voor zowel toerist als bewoner.

Geertjan Willemsen (BIZ en Damen Maaskant Shipyards):

- Belangrijk zijn de veiligheid en doorvaarbaarheid van het Slijkgat, niet alleen voor de visserij maar ook voor de pleziervaart.
> MvV: Deltares geeft aan dat er altijd een geul moet blijven voor afwatering van het Haringvliet, rekening houdend met de zeespiegelstijging.
- Laat de reddingsbrigade aansluiten in de MKGB. [Zie actie hierboven.]
- Houdt rekening met elkaars belangen.

Hans Juch (Vissersvereniging Zuidwest & FOGO) :

- Naast de vaargeul is ook de rest van het gebied belangrijk voor de visserij en specifiek de garnalenvisserij, die kleinere schepen heeft. Hiervoor moet de onderwaternatuur goed onderhouden worden, zodat er garnalen kunnen blijven worden gevangen in de toekomst.

Johan van Nieuwenhuijzen (UFA):

- De veiligheid in de vaargeul is prioriteit 1. Dat wordt nu door het baggeren goed geborgd.
- Vraagt de definitieve versie van het rapport van Arcadis op te sturen. Voor dat onderzoek is ook gesproken met UFA. [Zie actie hierboven.]
- Zet vraagtekens bij de oorzaak van de verzanding. Tweede Maasvlakte speelt daar ook een rol in.
- Visserij heeft eerder al een stuk Voordelta ingeleverd en de vaargeul is smaller geworden.
- Hoe kunnen we op gebiedsniveau de kwaliteit van het gebied op een hoger plan krijgen voor natuur, economie, etc.? Bijvoorbeeld door samen te werken in een coöperatie. Daar zijn al goede voorbeelden van: samenwerkingen op land met een duidelijke strategie voor boeren en natuur zijn al zeer succesvol.

Rik Lagerweij (Brielse Belangen Vereniging / BIZ Seggelant Brielle (namens de ondernemers op Voorne):

- Balans behouden en winst in het gebied behalen. Het gaat verder dan alleen horeca en recreatie. Er zijn veel ondernemers die baat hebben bij een mooi gebied.
- De werkgelegenheid op Voorne staat onder druk en dat heeft gevolgen voor het wonen en de leefbaarheid.
- Geef de jeugd / jonge mensen ook een plek in de MKGB.

Actie 5 - KC: de projectgroep voorleggen of we de jeugd in het vervolgtraject uitnodigen voor de MKBG.

Rien Heintz (Nederlandse Kitesurf Vereniging):

- Inzetten op een symbiose tussen recreatie, natuur en ondernemerschap. Dat is mogelijk, het gebeurt nu ook al. Bewaak dat en omarm dat.
- Alles wordt beperkt en ingeperkt door de Wet natuurbescherming en de economische belangen van het Havenbedrijf. Laten we ons daar niet door laten beperken maar ruimte zoeken voor oplossingen voor de lange termijn.
- Het is een prachtig gebied met een heel mooie flora en fauna.

Theo Briggeman (KNNV):

- Het beschermen van de Europese topnatuur (vier Natura 2000-gebieden) in het gebied moet leidend zijn. Onlangs is in een nieuw boek bevestigd dat het gebied het rijkste botanische gebied van Noordwest-Europa is.
- Door aanleg van de Maasvlaktes is er sprake van een veranderende dynamiek.
- Huidige natuurkwaliteiten verder verbeteren in samenhang met andere belangen.

Jan Zuidweg (NLGO):

- De natuurgebieden in de Haringvlietmonding zijn van internationale betekenis.

5. Bespreken van:

- a. aandachtspunten/schuurpunten
- b. ideeën, wensen, gedachten en kansen voor de toekomst

Arda Riedijk (TOPVoorne):

- Wat is de status van de afspraken over het baggeren van het Slijkgat, voor hoe lang staat de afspraak dat dat moet gebeuren?
 - > MvV en EvdM: Het gaat om een 'eeuwigdurend' akkoord (Alders Akkoord). In het Arcadis-rapport staan de afspraken beschreven.
 - > Jan Zuidweg (NLGO): Er is een rechtszaak geweest tussen het Havenbedrijf en de gemeente Goeree-Overflakkee over het baggeren van het Slijkgat door het Havenbedrijf als compensatie voor de aanleg van de Tweede Maasvlakte. De zaak is echter ingetrokken en het Havenbedrijf heeft aangegeven de verplichtingen uit het Alders Akkoord na te komen.
- **Actie 6 - KC: opsturen van het rapport van Arcadis naar de MKBG waar het akkoord in staat beschreven, met een verwijzing naar de betreffende tekstpassage.**
- Belangrijk is dat het een bereikbaar en beleefbaar gebied is in de toekomst. Het is een kans om daar een format voor te bedenken, bijvoorbeeld met ludieke middelen om het gebied in te gaan en een nieuwe branding te ontwikkelen, samen met Voorne en Goeree.
- Een goede infrastructuur is belangrijk: fiets- en wandelpaden, steigers, vaarverbindingen, verbinding naar Goeree-Overflakkee.
- Begin nu al met het onderzoeken van data over bezoekers: hoe verspreiden ze zich, waar komen ze vandaan, hoe kun je de komst van bezoekers verstandig begeleiden (op Goeree-

Overflakkee zijn goede ervaringen opgedaan met analyses van gsm-data). Welke doelgroepen komen er en op welke moeten we ons in de toekomst richten? Dat moeten we de komende jaren scherp in de gaten houden en daar op sturen.

Hans Juch (Vissersvereniging Zuidwest & FOGO) :

- Wat is er gebeurd met de input die we in 2021 hebben gegeven? De gemeente Goeree-Overflakkee heeft het rapport van Arcadis niet geaccordeerd. Recente metingen vanuit de visserij tonen aan dat de verzanding door de Maasvlakte komt.

Rien Heintz (Kitesurfvereniging Nederland):

- Het Havenbedrijf is opdrachtgever voor het baggeren. Er is een voorlopig contract tot 2024.
- Zet niet in op heel grote aantallen recreanten op Voorne-Putten, dus geen massatoerisme.
- De verzanding gaat er voor zorgen dat de stranden breder gaan worden. De mensen zullen (tussen nu 10-15 jaar) verder moeten lopen naar het water. Laten we mooie oplossingen bedenken met een goed verdienmodel, waar de natuur ook baat bij heeft. Laten we er met elkaar voor zorgen dat ondernemers anders gaan denken over dat verdienmodel, in symbiose met de natuur.
- Het project Zandmotor is een goed voorbeeld; dat kun je in de hoek van het Haringvliet ook doen.

Björn Schutz (HISWA-RECRON):

- Heeft contact gehad met het omgevingsmanagement van Rijkswaterstaat over de status van het contract voor het baggeren van het Slijkgat, maar kreeg een cryptisch antwoord: het contract loopt tot 31 maart 2024, met mogelijkheid tot verlenging tot 31 maart 2026. Vraagt of hier meer informatie over kan worden gegeven vanuit het Havenbedrijf.
Actie 7 - KC: navragen bij Rijkswaterstaat en het Havenbedrijf wanneer het huidige baggercontract ten einde loopt en wat er daarna gebeurt.
- De recreatiesector kent een transitie naar een meer kwalitatief hoogwaardige verblijfsrecreatie: niet kwantiteit maar vooral kwaliteit. Inclusiviteit van de natuur moet belangrijker zijn, zodat natuur en vakantieparken meer in elkaar overlopen en er ook op de vakantieparken zelf geen hekken meer zijn. Ook is belangrijk hoe je omgaat met de energietransitie: verduurzaming, van het gas af, etc.. Als recreatiesector moeten we hieraan een bijdrage leveren en onze footprint kleiner maken.
- Dagrecreatie in de natuurgebieden zoneren en bepaalde vormen wel of juist niet toestaan. En het achterliggende land verbinden met het kustlandschap. Met een groenblauwe dooradering van de polders. Daarmee kunnen combinaties gemaakt worden van landbouw, natuurbeheer en biodiversiteit en recreatie. Dat levert kansen op. Bren de verschillende werelden meer in harmonie.
- Over strandrecreatie: ook het Waddengebied is interessant voor toerisme, ook al is het anders dan de typische familiestranden.
- Strandtoerisme is voor de eerste tijd nog wel een waarde. Doe ook in de toekomst recht aan de naam Voorne aan Zee door - ook bij de benodigde transitie - wel strandbeleving te kunnen blijven bieden als eiland/omgeving en als sector.

Ad 't Hart (Stichting Strand in Zicht):

- Geef ons als MKBG de contouren waarbinnen we speelruimte hebben om te adviseren. Welke zaken zijn hard en kunnen we geen invloed op uitoefenen? En welke zijn zacht, waar we over kunnen discussiëren? [Zie hierboven Actie 4 - KC: opsturen van de inhoudelijke (minimum)eisen aan de visieontwikkeling naar de MKBG.]
- Laten we er maximaal naar streven dat niemand er op achteruit gaat.

- Recreatie: strand Rockanje is aan het verslibben, er ontstaat een strandlichaam/zandplaten. Hoe kan je de functie van het badstrand verplaatsen of er anders mee omgaan?
- De natuur ontwikkelt zich, dat is positief, laat dat toe. Als partijen/funcities daardoor benadeeld worden, pas ontwikkelingen daarop aan. Als het strand verloren gaat, hoe kan je dat op een andere manier compenseren?

Arjen de Vries (Watersportverbond):

- Er komt meer natuur, compenseer dat met recreatieve mogelijkheden voor nieuwe ondernemingen.
- Als zich nieuwe zandlichamen vormen kun je daarop in bescheiden mate een nieuwe recreatieve voorziening creëren (dus geen 'torens').
- Over het vergroten van de kier: laat dit buiten de scope van deze opgave om het overzichtelijk te houden en in dit verband niet ook de discussie te hoeven voeren over de uitstroom van zoet water en de verzilting landinwaarts.

Theo Briggeman (KNNV):

- De strandpaviljoens op Rockanje hebben hun langste tijd gehad. De vorm van recreatie die er nu plaats vindt zal in de toekomst niet meer mogelijk zijn, maar er komen wel kansen voor nieuwe vormen van recreatie: naturrecreatie.
- In het achterland liggen kansen om meer combinaties van natuur, landbouw en recreatief medegebruik te ontwikkelen.
- Kijk naar wat er op de Wadden gebeurt, bijvoorbeeld Texel. Hier is een slufte ontstaan, iets wat ook in de Haringvlietmonding mogelijk is en binnen Natura 2000 ontwikkeld kan worden.
- Over het vergroten van de kier zijn al rapporten opgesteld met de geomorfologische consequenties. Deze informatie kunnen we op hoofdlijnen meenemen.

6. Inventariseren van lopende initiatieven/projecten van partijen

Er worden geen initiatieven/projecten van partijen genoemd.

7. Rondvraag

Er zijn geen vragen meer.

8. Afsluiting